Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2011

tijdvak 2

economie CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:
1 Regels voor de beoordeling
2 Algemene regels
3 Vakspecifieke regels
4 Beoordelingsmodel
5 Inzenden scores
6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.
Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.
Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:
1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommitteerde.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Indien de examinator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommitteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommitteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

7 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 53 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:
Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.
Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

MINpunten

1 maximumscore 1
Voorbeeld van een juiste berekening:
€ 2 / € 6 x 100 % = 33,3%

2 maximumscore 1
Voorbeeld van een juiste reden:
Klantenbinding: door de zegels komen klanten (vaker) terug in de winkel.

3 C

4 maximumscore 1
Voorbeeld van een juiste berekening:
€ 738 x 6 / 52 = € 85,15

5 maximumscore 1
Voorbeeld van een juiste verklaring:
Een MINpunt koopt Heleen per hele euro. Dus ook als Heleen € 1,99 uitgeeft, kan ze toch maar 1 MINpunt kopen.

6 maximumscore 1
Voorbeelden van een juist voordeel:
- Mogelijkheid om informatie over koopgedrag van de klant te verzamelen.
- Geen aanschafkosten voor zegeltjes en boekjes.

7 maximumscore 1
Voorbeelden van juiste argumenten:
zin 1:
- Bij de bank krijg je over ieder bedrag dat je spaart rente.
- Bij de bank hoef je niets te kopen om rente te krijgen.
- Bij MINpunten heb je pas winst als je het boekje vol hebt.
- Je bent verplicht je boodschappen bij de MIN-Markt te doen.

zin 2:
- De winst / rendement op MINpunten is hoger dan op een bank(spaar) rekening.
- Je spaart ongemerkt en al met kleine bedragen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Lekker warm uit je dak!

8 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

De dakkapel kost:

20 uur werkloon x € 35 x 1,19	=	€ 833,00	
3 uur huur kraan x € 50 x 1,19	=	€ 178,50	
• materiaal € 3.500 x 1,19	=	€ 4.165,00	1

De kosten voor de isolatie:

• € 26 x 1,06 x 46	=	€ 1.267,76 +	1
Totale kosten		€ 6.444,26	

9 maximumscore 1

vaste lasten

Voorbeeld van een juiste verklaring:

De isolatie wordt gefinancierd in de vorm van een lening. Maandlasten voor een lening vallen onder vaste lasten.

Opmerking

Uitsluitend het scorepunt toekennen bij een juiste verklaring.

10 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument:

- De rente die je betaalt is (veel) hoger dan de spaarrente.
- Je betaalt aanzienlijke kredietkosten (€ 340,36).
- De besparing die het oplevert heb je ook als je niet financiert.

11 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste maatregel:

- subsidie geven op uitvoeren van isolatie
- btw-tarief verlagen

Opmerking

Niet goed rekenen: goedkoper maken, de overheid kan prijzen niet bepalen. Er moet duidelijk aangegeven worden, waardoor het isoleren dan goedkoper wordt.

12 E

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Afdragen maar!

13 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juiste berekening:
€ 2.300 - € 1.626,79 = € 673,21
- € 673,21 / € 2.300 x 100% = 29,27% 1
- 29,27% is afgerond 29,3% 1

14 **C**

15 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste uitleg:
De prijzen van de goederen en diensten stijgen (inflatie).

16 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juiste uitleg:
– Op het loon van de moeder van Anne wordt in verhouding meer ingehouden dan op het loon van Anne.
– De moeder van Anne koopt goederen waarvan de prijzen meer zijn gestegen dan van de goederen van Anne.

17 **maximumscore 1**
(1) = meer belasting te laten betalen
(2) = meer subsidies te geven
(3) = vooruit

Boze boeren!

18 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juiste berekening:
- 11.294.572.000 / 1.466.000 = 7.704,35 liter per jaar 1
- 7.704,35 x € 0,35 = € 2.696,52 opbrengst per koe 1

Opmerking
Een andere manier van afronden niet fout rekenen.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Vraag	Antwoord	Scores

19 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juiste verklaring:

- In de herfst/winter zal er minder aanbod van melk zijn, of een grotere vraag. 1
- In de lente/zomer zal er meer aanbod van melk zijn, of een geringere vraag. 1

20 **maximumscore 1**

in de lente / zomer

Voorbeeld van een juiste verklaring:

De prijs bij de boer is in de lente / zomer het laagst. In die periode zal de winst bij de producent dus het hoogst zijn.

21 **C**

22 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist argument:

- De boer levert niet rechtstreeks aan de supermarkt, de overige schakels willen hier ook geld aan verdienen 1
- De supermarkt heeft ook (bedrijfs)kosten in verband met de verkoop van de melk 1

23 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument voor de mening van de economen:

– Zonder bemoeienis van de overheid heeft iedere producent een eerlijke kans.
– Hoe meer concurrentie, hoe lager de prijs. Dit is gunstig voor de consument.
– De belastingbetaler hoeft nu niet te betalen.

Voorbeelden van een juist argument voor de mening van de boeren:

– Melk valt onder eerste levensbehoefte, daarin moeten we ons zelf kunnen voorzien. Boeren kunnen dan wel genoeg verdienen en hoeven niet verliesgevend te produceren.
– Boeren worden werkloos als ze niet kunnen concurreren.

Gulle gevers of fiscale slimmeriken?

24 **C**

25 **A**

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Vraag	Antwoord	Scores

26 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juiste berekening:
- 1% van € 44.900 = € 449 1
- € 1.200 - € 449 = € 751 1

27 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist argument:
De schenking dient aangegaan te worden voor vijf jaar (eis van de wetgever).
De instelling is zo verzekerd van vaste inkomsten.

28 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist argument:
Als je de gift wel aftrekt en dus een deel terugkrijgt (tot ongeveer 52%), kun je dus bruto tot twee keer zoveel geven en netto toch evenveel kwijt zijn.

Jeroen wil hulp van de EU

29 **C**

30 **C**

31 **maximumscore 1**
nadelig
Voorbeeld van een juiste verklaring:
De afnemers moeten meer dollars betalen voor dezelfde hoeveelheid euro's. Ze zullen daardoor minder kaas kopen.

Opmerking
Het scorepunt alleen toekennen als ook een juiste verklaring is gegeven.

32 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juiste verklaring:
- Wanneer de rente laag is, zullen consumenten en bedrijven eerder kiezen om geld te lenen, waarmee ze consumeren/investeren, waardoor de productie toeneemt.
- Wanneer de rente laag is, zullen consumenten en bedrijven minder sparen, waardoor de consumptie/productie toeneemt.

33 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juiste berekening:
- € 2.687.489.000 / 679.866.756 = € 3,95 1
- De prijs verandert met € 3,95 - € 3,48 = € 0,47 (gestegen) 1

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

34 **C**

35 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juiste uitleg:
- De EU beschermt haar eigen boeren omdat we anders geheel afhankelijk zouden zijn van producenten buiten de EU.
- Vele boerenbedrijven zouden niet meer kunnen bestaan en de boeren zouden werkloos worden.

Karin en Rainier krijgen een kind

36 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste berekening:
6 x 4 x € 194,99= € 4.679,76

37 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste berekening:
Kosten per kind in % van het besteedbaar inkomen:
Bij 1 kind: 17% van het besteedbaar inkomen.
Bij 2 kinderen: 26% / 2 = 13% van het besteedbaar inkomen.
Bij 3 kinderen: 33% / 3 = 11% van het besteedbaar inkomen.
Bij 4 kinderen: 40% / 4 = 10% van het besteedbaar inkomen.

Opmerking
De leerlingen hoeven niet alle 4 berekeningen te laten zien.

38 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste verklaring:
Er zal meer gebruik gemaakt worden van elektra, gas, water enz.

39 **maximumscore 1**
Rainier.
Voorbeeld van een juiste uitleg:
Bij € 1.200 aan het begin van het jaar krijgen ze rente over dit hele bedrag.
Bij € 100 in de maand staat er pas aan het eind van het jaar € 1.200 op de rekening. De rente wordt dan over een lager gemiddeld jaarbedrag berekend.

Opmerking
Het scorepunt alleen toekennen als ook een juiste verklaring is gegeven.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

40 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist argument voor de mening van Tineke:

– De overheid wil dat iedereen blijft werken als er kinderen komen. Dit moet je dus niet minder aantrekkelijk maken als je een hoger salaris gaat verdienen.

Voorbeeld van een juist argument voor de mening van Karin:

– Met een hoog inkomen zijn de kosten makkelijker te dragen dan met een laag inkomen, dan heb je minder toeslag nodig.

41 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist argument:

– De werkgever is bang dat het voor een werknemer niet motiverend is als hij een lager salaris in het vooruitzicht heeft aan het eind van zijn carrière, waardoor er geen prikkel ontstaat om erg zijn best te doen.
– Een werkgever wil niet een hoog salaris betalen aan een werknemer met weinig ervaring.

Chocolade

42 **maximumscore 1**

(1) = gebrekkige scholing
(2) = laag kennisniveau
(3) = laag geschoold werk
(4) = laag inkomen

43 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juist antwoord:

– Als Meswin zo weinig krijgt dat hij zelfs zijn gezin niet meer van voedsel kan voorzien, heeft verbouwen van cacao geen zin meer en zal hij daarmee stoppen en dan heeft de multinational geen cacaolevering meer.
– Een lager inkomen voor Meswin betekent dat hij minder goed in staat is te werken. Dit houdt in een lagere productie van cacao en minder leveringen aan de multinational.
– Hij verkoopt de cacao aan iemand anders.

44 **maximumscore 1**

Voorbeelden van een juiste maatregel:

– invoerbeperkingen voor niet eerlijke chocolade en cacao.
– invoersubsidie voor eerlijke chocolade en cacao.
– subsidie aan Fairtrade.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

45 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist tegenargument:
Boeren hebben nu kans zelfstandig te worden en te investeren en op termijn onafhankelijk te worden.

46 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste verklaring:
Als consumenten zorgen voor veel vraag naar ‘eerlijke’ chocolade en de ‘oneerlijke’ chocolade niet meer kopen, zullen de supermarkten gedwongen worden in plaats van ‘oneerlijke’ chocolade, meer ‘eerlijke’ chocolade aan te bieden.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 24 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

bron 4	www.cbs.nl, bijlage, pag. 3
bron 6	CBS, bijlage, pag. 5

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.